

Moduler 2018-2019

Välkommen till Läslyftet!

Den här översikten ger en kort beskrivning av modulernas innehåll och är tänkt att hjälpa er i valet av modul.

Årskurs och primär målgrupp visar vilka lärare, elever och ämnen modulen främst är inriktad mot. Exempel i texter och filmer handlar alltid om den primära målgruppen men modulerna kan i många fall fungera även för andra lärarkategorier.

Ett viktigt inslag i Läslyftet är att omsätta teori i praktik genom att pröva nya idéer och metoder i undervisningen. I modulerna finns förslag på hur ni kan pröva i praktiken och här i översikten ges exempel på sådana undervisningsaktiviteter. Det är också möjligt att istället utveckla egna idéer om vad som ska prövas i verksamheten med utgångspunkt i modulens innehåll.

Läsa och skriva i alla ämnen

Förskoleklass-åk 3

Primär målgrupp:
Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elevers tidiga läs- och skrivlärande. I modulen beskrivs hur lärare kan skapa delaktighet genom att ta vara på elevers erfarenheter.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Samtala om textvärldar i och utanför skolan
- Strukturera berättande text
- Arbeta med dialogisk högläsning
- Samla och systematisera fakta

Tidig läsundervisning

Förskoleklass-åk 3

Primär målgrupp:
Lärare i svenska och svenska som andraspråk och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan arbeta med och bedöma bland annat elevers avkodning, läsflyt och språkutveckling.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Undersöka fonologisk medvetenhet
- Identifiera avkodningsförmåga
- Bygga ordförråd
- Utveckla läsförståelse genom högläsning

Tidig skrivundervisning

Förskoleklass-åk 3

Primär målgrupp:
Lärare i svenska och svenska som andraspråk och förskollärare

Innehåll: Modulen ger kunskap om och didaktiska redskap för att arbeta med bland annat skrivprocesser, stavning och textanalys.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Observera skrivande med eller utan digitala verktyg
- Återge händelseförlopp genom bild/text
- Arbeta med modelltext

Kritiskt textarbete

Förskoleklass-åk 6

Primär målgrupp:
Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen berör frågor om identitet, demokrati och rättvisa. I modulen presenteras hur lärare kan arbeta med text på ett sätt som dels hjälper elever att förstå sig själva och den värld de lever i, dels rustar dem för att kunna påverka den.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Analysera texters olika röster
- Diskutera frågor utifrån makt och genus
- Beskriva sig själv utifrån flera perspektiv

Från vardags- språk till ämnesspråk

Förskoleklass-åk 9

Primär målgrupp:
Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare i alla ämnen, från bild till teknik, kan stötta elever att förstå och använda ett ämnesspecifikt språk. I modulen ges exempel på hur elevers ämneskunskaper kan stärkas genom språkutvecklande arbetssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Skapa uppgifter där eleverna utforskar verkligheten
- Stötta muntlighet i klassrummet
- Kombinera skrift, bild, form, ljud och rörelse

Muntlig kommunikation

Förskoleklass-åk 9

Primär målgrupp:
Lärare och förskollärare

Innehåll: Modulen visar hur lärare i alla ämnen, från bild till teknik, kan arbeta för att stärka både ämneskunskaper och muntligt språk. Den ger exempel på arbete med utforskande interaktion och förberedd kommunikation.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda kommunikationsstödjande verktyg
- Pröva transspråkande strategier
- Samtal i samband med praktiska aktiviteter

Stimulera läsintresse

Förskoleklass–åk 9

Primär målgrupp:

Förskollärare, lärare i alla ämnen F–åk 6 och lärare i svenska och svenska som andraspråk åk 7–9 samt skolbibliotekarier

Innehåll: Modulen presenterar idéer och verktyg för att utveckla skolans läskultur.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Inventera och förbättra läsmiljön
- Genomföra en läsvaneundersökning
- Synliggöra läsande förebilder
- Bearbeta text genom drama och bild

Samtal om text

Åk 1–9

Primär målgrupp:

Lärare och skolbibliotekarier

Innehåll: Modulen visar hur strukturerade textsamtal kan stötta elevers läsförståelse i alla ämnen.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda läslogg
- Tänka högt vid läsning
- Genomföra eftertänksam dialog
- Samtala om elevers egna texter

Språk i matematik

Åk 1–3, 4–6 och 7–9

Primär målgrupp:

Lärare i matematik

Om modulerna: Modulerna handlar om hur lärare kan utveckla sin undervisning i matematik genom att medvetet arbeta med språkutveckling.

Exempel på innehåll:

- Språkutvecklingens betydelse för lärandet i matematik
- Olika sätt att stötta elevers utveckling av matematikspråket
- Att planera för en utvecklad interaktion i matematikundervisningen

Tolka och skriva text

Åk 1–9

Primär målgrupp:

Lärare i textrika ämnen

Innehåll: I modulen presenteras verktyg för att utveckla förståelsen för olika texters språkliga drag. Undervisning av nyanlända och andra elever som lär på ett andraspråk ges extra belysning.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Samtala om vad läskompetens innebär
- Få syn på hur man skapar sammanhang i text
- Analysera samspelet mellan text och bild

Strukturerad läs- och skrivundervisning

Åk 1–9

Primär målgrupp:

Lärare i grundsärskolan

Innehåll: Modulen behandlar olika modeller för strukturerade textsamtal och skrivutvecklande arbetssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Genomföra bokpresentationer
- Arbeta med delat läsande
- Använda lässtrategier vid textsamtal

Tematiska arbetssätt och digitala verktyg

Åk 1–9

Primär målgrupp:

Lärare i grundsärskolan

Innehåll: Modulen visar hur lärare genom kommunikationsstöd och olika arbetsformer kan stötta elever i deras läs- och skrivutveckling.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda musik och drama som uttrycksmedel
- Pröva ljudsyntes och helordsigenkänning
- Använda bilder och symboler

Tvåspråkig undervisning – teckenspråk och svenska

Åk 1–10

Primär målgrupp:

Lärare i de regionala specialsolorna

Innehåll: Modulen belyser den tvåspråkiga undervisningens potential i arbetet med elever som har dövhet eller hörselnedsättning. Den handlar bland annat om interaktion, ämnesspråk och arbetet med både teckenspråkig text och skriven svenska.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Pröva utforskande samtal
- Kombinera teckenspråk, skrift, bild och form
- Arbeta med kommunikationens roll i bedömning

Skriva i alla ämnen

Åk 4–6

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen handlar om skrivande i olika sammanhang och ämnen. I modulen presenteras en modell för hur undervisningen kan utgå från texters syfte och funktion.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Utforska tankar genom skrivande
- Samskriva en text
- Arbeta med multimodala texter

Främja elevers lärande i NO, I

Åk 4–9

Primär målgrupp:
Lärare i NO

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan hjälpa elever att förstå och använda ett ämnesspecifikt språk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Göra begreppskartor
- Packa upp informationstäta texter
- Arbeta med utforskande samtal i smågrupper

Främja elevers lärande i NO, II

Åk 4–9

Primär målgrupp:
Lärare i NO

Innehåll: Modulen ger verktyg för lärare att fördjupa sitt språkutvecklande förhållningssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Koppla NO till samhällsrelaterade frågor
- Läs skönlitteratur med naturvetenskapligt innehåll
- Förklara naturvetenskap för andra
- Arbeta systematiskt utifrån elevernas frågor om naturvetenskap

Främja elevers lärande i SO

Åk 4–9

Primär målgrupp:
Lärare i SO

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan hjälpa elever att förstå och använda ett ämnesspecifikt språk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Göra begreppskartor
- Packa upp informationstäta texter
- Arbeta med utforskande samtal i smågrupper

Lässtrategier för sakprosa

Åk 4–9

Primär målgrupp:
Lärare i svenska och svenska som andraspråk

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elever att utveckla fördjupad läsförståelse av olika typer av sakprosatexter. Specialpedagogiska perspektiv ges extra belysning.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Modellera och samtala om lässtrategier
- Arbeta med källkritik och multimodal text
- Analysera argumenterande text

Lässtrategier för skönlitteratur

Åk 4–9

Primär målgrupp:
Lärare i svenska och svenska som andraspråk

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan hjälpa elever att använda strategier för att utveckla sin läsning och analys av t.ex. romaner, dramatik, lyrik och serier.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Tolka olika föreställningsvärldar
- Undervisa om fiktiva och faktiva läsararter
- Pröva hur olika berättarperspektiv kan påverka tolkningen av en text

Kritiskt textarbete

Åk 7–9

Primär målgrupp:
Lärare i textrika ämnen

Innehåll: Modulen berör frågor om identitet, demokrati och rättvisa. I modulen presenteras hur lärare kan arbeta med text på ett sätt som dels hjälper elever att förstå sig själva och den värld de lever i, dels rustar dem för att kunna påverka den.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Jämföra texter med olika perspektiv
- Analysera bilder
- Synliggöra värderingar

Skriva i alla ämnen

Åk 7–9

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen handlar om skrivande i olika sammanhang och ämnen. I modulen presenteras en modell för hur undervisningen kan utgå från texters syfte och funktion.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Jämföra och diskutera kvalitet i texter
- Ge respons
- Bearbeta egna texter

Titta gärna in på Lärportalen för att läsa mer om de moduler som kan vara av intresse!

larportalen.skolverket.se

Digitala arbetssätt

(preliminärt namn)

Åk 4–9 och gymnasiet

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen synliggör hur ett digitalt medielandskap skapar nya förutsättningar för textproduktion och textkonsumtion. I modulen diskuteras multimodalitet, källkritik och digitala kompetenser i relation till de nya styrdokumentet.

Preliminär publicering i januari 2019.

Språk- och kunskapsutvecklande arbete

Gymnasiet

Primär målgrupp: Lärare

Innehåll: Modulen ger en introduktion till hur explicit undervisning om läsande, skrivande och samtalande kan leda till fördjupade ämneskunskaper och ett utvecklat ämnesspråk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Synliggöra texters uppbyggnad
- Samskriva text
- Arbeta strukturerat med översiktsläsning och närläsning

Analysera och kritiskt granska

Gymnasiet

Primär målgrupp:

Lärare i textrika ämnen

Innehåll: Modulen handlar om att värdera och jämföra olika sorters texter och bilder.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Granska texter, bilder och filmer
- Analysera och arbeta med olika typer av digitala texter
- Synliggöra hur man skriver utförligt och nyanserat

Lässtrategier för ämnestexter

Gymnasiet

Primär målgrupp:

Lärare i textrika ämnen

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elever att läsa, analysera och sammanfatta olika sorters texter. I modulen finns ett antal valbara artiklar för olika skolämnen.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Källkritiskt granska ämnestexter
- Använda lässtrategier före, under och efter läsning
- Arbeta med ämnesspecifika ord och begrepp

Läsa och skriva text av vetenskaplig karaktär

Gymnasiet

Primär målgrupp:

Lärare i textrika ämnen på högskoleförberedande program

Innehåll: Modulen visar hur lärare kan stötta elever att utveckla ett vetenskapligt förhållnings-sätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Definiera och förklara ämnesbegrepp
- Identifiera och formulera syfte och frågeställningar
- Läsa vetenskaplig text och urskilja val av metod

Språk i yrkesämnen

Gymnasiet

Primär målgrupp:

Lärare i yrkesämnen

Innehåll: Modulen belyser hur lärare kan stötta elever att utveckla ett skriftligt och muntligt yrkesspråk.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Använda yrkesspråket i olika yrkessituationer
- Redovisa praktiska moment
- Genomföra strukturerade samtal om text
- Skriva loggbok

Grundläggande litteracitet för nyanlända

Åk 7–9 och gymnasiet introduktionsprogram

Primär målgrupp:

Lärare i svenska som andraspråk och modersmåls lärare

Innehåll: Modulen handlar om undervisning av nyanlända elever med begränsade tidigare skolerfarenheter. Arbetet sker i ett kommunikativt, socialt sammanhang med stöd av digitala verktyg.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Utveckla språk i dialoger
- Filma för stöttning
- Skapa text utifrån upplevelser

Nyanländas språkutveckling

Åk 7–9 och gymnasiet introduktionsprogram

Primär målgrupp:

Lärare i svenska som andraspråk

Innehåll: Modulen handlar om hur man kan planera en undervisning som främjar språklig progression genom utmaning och stöttning.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Synliggöra hörförståelse
- Utforska språkliga mönster med digitala verktyg
- Närläsa skönlitterära texter

Utvecklande skrivundervisning

Gymnasiet

Primär målgrupp:
Lärare i svenska och svenska som andraspråk

Innehåll: Skrivutvecklingen når aldrig ett slutmål – nya genrer och nytt innehåll innebär hela tiden nya utmaningar. Modulen handlar om hur lärare kan möta eleverna med en varierad skrivundervisning som främjar en bred och djup textkompetens.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Arbeta med icke-typisk argumentation
- Granska uppgiftsformuleringar
- Utveckla responsarbetet

Perspektiv på litteraturundervisning

Gymnasiet

Primär målgrupp:
Lärare i svenska

Innehåll: I modulen behandlas bland annat litteratursamtal, litterär analys, litteraturhistoria och litterära begrepp.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Presentera ett litteraturhistoriskt skede som en berättelse
- Använda en intermedial analysmodell
- "Skugga intrigen" i en novell

Kommunikation i naturvetenskapliga ämnen

Gymnasiet

Primär målgrupp:
Lärare i naturvetenskapliga ämnen

Om modulen: Modulen visar hur elevers lärande i naturvetenskapliga ämnen kan främjas av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Exempel på innehåll:

- Läs och skriva naturvetenskapliga texter
- Utforskande samtal och annan klassrumsinteraktion
- Kommunikationens roll i en allsidig bedömning

Språk i matematik

Gymnasiet

Primär målgrupp:
Lärare i matematik

Om modulen: Modulen handlar om hur lärare kan utveckla sin undervisning i matematik genom att medvetet arbeta med språkutveckling.

Exempel på innehåll:

- Grundprinciper för en språkutvecklande matematikundervisning
- Matematikspråket och vad som är utmärkande för det
- Olika textgenrer elever kan möta i matematikämnet

Läsförståelse och skriftproduktion

Gymnasiet

Primär målgrupp:
Lärare i gymnasiesärskolan

Innehåll: Modulen behandlar olika modeller för strukturerade textsamtal och skrivutvecklande arbetssätt.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Arbeta med texter från olika informationskällor
- Gemensamt skriva en mottagaranpassad text
- Föra samtal utifrån högläsning

Narrativt skrivande

Gymnasiet

Primär målgrupp:
Lärare i gymnasiesärskolan

Innehåll: Modulen handlar om elevers skriftliga och muntliga berättande. I modulen får lärare redskap för att på ett systematiskt sätt arbeta med elevernas berättelseskäpande.

Exempel på undervisningsaktiviteter:

- Pröva olika modaliteter för narrativt skrivande
- Iscensätta en författarverkstad
- Pröva en struktur för skrivande med utgångspunkt i ett tema

